

Hozzászólás a *Vertigo pusilla* O.F. Müller 1774 alföldi előfordulásához

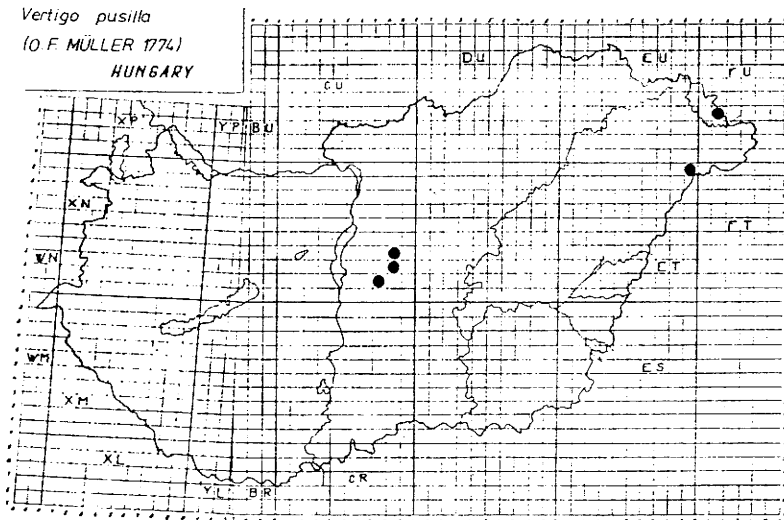
Bába K.

Remarks about the occurrence of Vertigo pusilla O.F. Müller 1774 at the Great Hungarian Plain
Author gives new data about the occurrence of *Vertigo pusilla* at the Great Plain. He completes our knowledge about the appearance of the species in different forest-types of the Great Plain.

A Malakológiai Tájékoztató 9. számában Sümegi Pál elemzi a faj előfordulásával kapcsolatos elterjedési és ökológiai adatokat. Értékelésével és középhegységi kapcsolatának elemzésével maradéktalanul egyet lehet érteni.

Sümegi hiányolja, hogy magyarországi puhatestűek elterjedése kötetből hiányzik e faj, holott gyűjtési adatai korábbiak (pl. Bába, K. 1974). Ennek oka egy óvatosságból és alföldi terep-tapasztalat hiányából eredő valamiféle prekoncepció, mely szerint a középhegységi fajok nem élhetnek az Alföldön. Később több gyűjtő tevékenysége révén az un. középhegységi fajok az Alföld különböző részein, a Dráva síkon, (Malakológus Találkozó Barcs) a Hortobágyon és Békés megyében (Domokos, T. 1990) is előkerültek. (Pintér, L. – Varga, A. 1983.)

Ilyen a *Vertigo pusilla* is, mely nemcsak a középhegységhez közeli Alföldszéli területen fordul elő, hanem a Duna-Tisza közén is. Erről a mellékelt térképlap tanúskodik.

1. ábra:

A *Vertigo pusilla* előfordulása az alföldi erdőkben

Localities of *Vertigo pusilla* in the forests of the Great Plain according to the author's examinations.

Az általam talált lelőhelyek a következők:

Tarpa: 1967. *Fraxino-Ulmetum caricetosum* (Szatmár-Beregi sík). Kunpeszér: 1970, *Convallario-Quercetum*, Pusztavacs: 1970, *Quercu-Carpinetum*, Csévharaszt: 1971. *Convallario-Quercetum* (nem *Festuco-Quercetum*) (Duna-Tisza köze). Fényi erdő: 1972. *Quercu-Carpinetum* (Nyírség). Zseni László 1986-ban Kunbaracson *Convallario-Quercetum*-ból gyűjtötte (Duna-Tisza köz). A felsorolt lelőhelyekről 1–2 példánya került esetenként elő.

A faj két alföldi növényzeti szukcessziósor társulásaiban fordul elő. A ligeterdő (*Fraxino-Ulmetum*) és gyertyános tölgyes (*Quercu-Caspinetum*) egymás után következő fázisai a mineralogén folyóparton kialakuló növényzeti szukcesszióknak.

A homoki szukcessziósorban a *Convallario-Quercetum* és Soó 1964-nál *Festuco-Quercetum roboris* névvel is szereplő *Junipero-Populetum* Szodfridt 1969. társulások, szintén a szukcesszió egymásra következő fokozatait képezik. (A *Festucopseudovinae-Quercetum* zömmel telepítés eredménye, ezért is helyesebb a Szodfridtté fele elnevezés). Míg az előző növénytársulások hygrofil-mesofil jellegűek, a homoki társulások xeromesofil-mesofil fázisok egymásutániságát képviselik. Kétségtelen, hogy Kunpeszér, Kunbaracs, Csévharaszt környékén az erdők és a mocsaras területek váltakoznak. A Duna-Tisza köz azon részei, ahol a faj előfordul, a hajdani dunai árvizek hullámterén húzódott. Így a Sümegi és az általam áttekintett gyűjtőhelyek a folyóvizek vonzáskörében lévő területek, ami azt mutatja, hogy az Alföld faunája igényesebb elemei (középhegységben is előforduló fajok) a folyóvíz terjesztő hatása révén juthattak az Alföldre (Bába, K. 1979). A folyószabályozások előtt elterjedtebbek lehettek. Mai ritka előfordulásai az egyre erősödő kultúrhatás eredménye (lecsapolás, erdészeti művelés, erdőirtás) (Bába, K. 1980).

Irodalom

- Bába, K. (1979): Die Succession der Schneckenzoosen zu den Waldern des Alföld und die Methoden zum Studium der Succession. – *Malacologia* 18, (1–2): 203–210.
- Bába, K. (1980): History and present-day situation of the investigations of the recent land snails in the great Hungarian-Plain. – *Tiscia Szeged*, 15: 93–102.
- Bába, K. (1983): Effect of the regions of the Tisza Valley on the malaco-fauna. – *Tiscia (Szeged)* 18: 97–102.
- Domokos, T. (1990): A Békéscsaba-Békhosszú földrajzi viszonyai, Holocén puhatestű-faunája és gerinces maradványai. – *Malakológiai Tájékoztató* 9: 19–26.
- Pintér, L.; Varga, A. (1983): The Mollusca fauna of the Hortobágy National Park (in: Mahunka The fauna of the Hortobágy National Park). – Akad. Kiadó, Bp. 51–54.
- Soó, R. (1964): A Magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve I. – Akadémiai Kiadó, Bp. p. 1–589.
- Sümegi, P. (1990): *Vertigo pusilla* (O.F. Müller, 1774) Mollusca faj a magyarországi Nagyalföldön. – *Malakológiai Tájékoztató* 9: 15–18.
- Szodfridt, I. (1969): Borókás-nyárasok: Bugac környékén. – *Bot. Közl.* 56, 3: 159–166.

Bába Károly
Szeged Vár u. 6.
H-6720